

Ing. Petr Rafaj

předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

UOHSX00808EG

Č. j.: ÚOHS-01348/2016/830/JKo

12. ledna 2016

Vážený pane předsedo,

na základě Vašeho dopisu č.j. ČTÚ – 61 065/III. vyř./2015-611 ze dne 11. prosince 2015 Vám sděluji, že k návrhu opatření obecné povahy analýzy trhu č. A/2S/XX.2015-Z, trh č. 2 – původ volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě (dále jen „**Návrh analýzy trhu**“), uplatňuji dále uvedené připomínky.

Český telekomunikační úřad (dále jen „**ČTÚ**“) opakovaně zmiňuje, že k nezahrnutí mobilní originace v minulé analýze relevantního trhu č. 2 – původ volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě bylo přistoupeno zvláště z důvodu cenové diference a neexistence nabídkové substituce. Oproti tomu však graf č. 10 Vývoj průměrného maloobchodního výnosu na 1 minutu volání naopak ukazuje na prohlubující se cenovou diferencí mezi mobilní a pevnou sítí, která by dle argumentace ČTÚ zdůvodňující nezahrnutí mobilní originace do tohoto trhu v již zmíněné minulé analýze téhož trhu měla vést k potvrzení a zesílení stejného závěru, tj. mobilní originace a originace v pevné síti nejsou substituty, a nikoliv vést k závěru zcela opačnému. K nabídkové substituci, resp. vstupu MVNO zdůrazňuji, že jejich podíl na trhu mobilní originace činil v roce 2014 6,53 %, resp. majetkově nepropojených MVNO pouze 2,95 %. MVNO tedy dosahují na vymezeném relevantním trhu podílů ještě nižších, čímž je jejich schopnost přispět ke zlepšení konkurenčního prostředí na tomto trhu omezená. Nadto poukazuji na dynamický vývoj na mobilním trhu, kdy zmíněné vstupy MVNO proběhly převážně během roku 2014, tento se tedy nachází v počáteční fázi svého rozvoje, není tudíž zřejmé, zda MVNO v budoucnu budou schopni nezanedbatelným způsobem ovlivňovat konkurenční prostředí. A to i vzhledem k ČTÚ uvedenému nasycení trhu u klasických hlasových služeb, jež může představovat překážku dalšího rozvoje pro nově vstupující subjekty.¹ Považuji proto za nezbytné před provedením Návrhu analýzy trhu důkladné sledování vývoje na relevantním trhu v dostatečně dlouhém období, neboť nyní učiněné závěry by se mohly ukázat jako předčasné a potenciálně ohrožující soutěž. Z mého pohledu tak nelze učinit závěr o tom, že by mobilní originace spadala do tohoto relevantního trhu. Shodně s připomínkou uplatněnou v rámci Návrhu analýzy trhu jsem toho názoru, že v posledním období na trhu nedošlo k podstatným změnám a není tedy zřejmé, na základě čeho ČTÚ změnil náhled na fixně-mobilní substituci.

Graf č. 2 Podíl domácností s pevnou telefonní linkou a mobilním telefonem je v kontextu Návrhu analýzy trhu zavádějícím, neboť je na něm prezentován odklon od pevné sítě směrem k síti mobilní

¹ Viz Návrh analýzy trhu, str. 46.

s tím, že se jedná pouze o výše relevantního trhu a zároveň nejsou zahrnuty např. VoIP služby. Střední a velké podniky a veřejná správa zaujímají významnou část relevantního trhu a neznázornění vývoje u tohoto typu uživatelů je zkrslující. Žádám proto o doplnění grafu zahrnujícího rovněž tento typ subjektů na trhu.

Ke grafům, na kterých ČTÚ znázorňuje substituovatelnost mezi voláním v pevné a mobilní síti, uvádím, že není zřejmé, zda v grafu č. 3 Podíl SIM karet a účastnických stanic a grafu č. 4 Podíl provozu v pevné a mobilní síti jsou zahrnuty VoIP služby. Poukazuji na nutnost zahrnutí VoIP služeb do těchto grafů, pokud již tak není učiněno, neboť jejich vypovídací hodnota by byla bez doplnění příslušných údajů nízká. Nadto k již zmíněnému grafu č. 3 a rovněž grafu č. 6 Vývoj počtu uživatelů VDTs podotýkám, že do počtu SIM karet jsou započítány i SIM karty, na kterých není umožněna originace volání (M2M služby), případně jsou používány výhradně pro datové či jiné od hlasových služeb odlišné služby, což výsledná data zkrsluje. Považuji za vhodné odstranění těchto SIM karet tak, aby byly porovnatelné ukazatele za oba typy sítě.

Zahrnutí LTE sítě do Návrhu analýzy trhu je nekonzistentní s jejich nezahrnutím v rámci analýzy relevantního trhu č. 8 – přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích.

K tvrzení neexistenci významných strukturálních překážek vstupu na relevantní trh odkazuji na výše uvedený nízký podíl a tedy i vliv MVNO na tomto trhu. Jak sám ČTÚ na straně 36 Návrhu analýzy trhu uvádí, i vliv MVNE působících na velkoobchodním trhu na rozvoj plnohodnotné soutěže je relativně omezený, neboť jsou při poskytování služeb do značné míry závislí na podmínkách sjednaných pro nákup služeb od MNO. Pro uskutečnění závěru, že strukturální překážky vstupu na trh jsou překonány, nejsou dle mého předloženy dostatečně silné důkazy a vzhledem k dynamičnosti vývoje na trhu mobilní originace nelze vyloučit, že podíl MVNO/MVNE na relevantním trhu může klesat. Považuji proto za potřebné před učiněním takto závažných závěrů zkoumat vývoj na relevantním trhu v delším období. Rovněž vliv národního roamingu na relevantní trh je velmi nejasný, neboť tento nebyl doposud využit a jeho budoucí využití a reálný dopad na trh není zřejmý. Jako další překážku substituce považuji nemožnost přenesení čísla mezi mobilní a pevnou sítí.

Na základě výše uvedeného je třeba konstatovat, že kritérium č. 1 – přítomnost velkých a trvalých překážek vstupu na trh je naplněno. Z mého pohledu je stěžejní vlastnictví infrastruktury společností Česká telekomunikační infrastruktura a.s., jejíž duplikaci na trhu nelze očekávat.

V souvislosti s tržními podíly na trhu a jejich vývojem musím opět odkázat na omezený vliv MVNO/MVNE na relevantní trh. Nadto je z mého pohledu zahrnutí poskytování služeb v mobilní síti na relevantní trh bez dalšího sledování jeho vývoje předčasné a není dostatečně podloženo.

Ohledně vývoje cen a jejich pokračující diferenciace² svědčící pro nezahrnutí mobilní originace do relevantního trhu jsem se již vyjádřil výše, mimoto mi není zřejmé, jak je možné, že průměr

² Viz graf č. 10 Vývoj průměrného maloobchodního výnosu na 1 minutu volání.

maloobchodního výnosu na 1 minutu volání, který by měl zahrnovat výnosy mobilní i pevné sítě (viz Tabulka č. 2 Návrhu analýzy trhu), může dosahovat hodnoty 2,91 Kč v roce 2010, když průměr v témže roce je pro mobilní síť uveden ve výši 2,99 Kč a pro pevnou ve výši 3,44 Kč. Na základě výše uvedeného se rovněž bez dalšího, tedy zejména bez dostatečně podrobné analýzy, kterou v Návrhu analýzy trhu postrádám, nelze ztotožnit s názorem vyjádřeným na straně 44 Návrhu analýzy trhu, a to že mobilní služby vykonávají značný tlak na velkoobchodní originaci v pevném místě.

V části Potenciální konkurence postrádám analýzu vývoje subjektů, které poskytují služby v pevném místě i v mobilní síti, konkrétně kolik těchto subjektů poskytovalo původně pouze služby v pevné síti a následně začaly působit i na trhu mobilní originace, kolik subjektů mělo tento směr vývoje opačný a kolik subjektů začalo zároveň poskytovat služby v obou typech sítí. Závěry ohledně vývoje poskytování služeb subjektů působících na trhu by mohly svědčit i pro komplementaritu služeb mobilní a pevné sítě.

Lze tedy shrnout, že kritérium č. 2 – Struktura trhu nesměruje v příslušném časovém úseku k účinné hospodářské soutěži je dle mého názoru též naplněno, neboť možnosti dalšího vstupu nových subjektů na trh a možnost nově vstupujících i již stávajících subjektů ovlivnit chování svých konkurentů na trhu je značně omezená. Relevantní trh tedy nesměruje k účinné hospodářské soutěži.

Vzhledem k mnou dovozenému naplnění předcházejících dvou kritérií považuji kritérium č. 3 – uplatňování práva hospodářské soutěže samo o sobě dostatečně neřeší dotčené(a) selhání trhu též za naplněné, neboť dle mého na tomto trhu existují významné a trvalé překážky vstupu na trh a zároveň struktura trhu nesměruje k účinné hospodářské soutěži. Není vhodné tedy spoléhat se na tomto trhu pouze na ex-post regulaci. K analýze relevantního trhu, která by vedla k takto silným závěrům, by bylo vhodné přistoupit až v delším časovém horizontu, po dostatečném zvážení a vyhodnocení změn na trhu, jež se vyznačuje dynamickým vývojem.

V souvislosti s množstvím povinností uložených podniku s významnou tržní silou v rámci minulé analýzy trhu č. 2 – původ volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě, jako je povinnost průhlednosti, nediskriminace, oddělené evidence nákladů a výnosů, přístupu k prostředkům a sdílení kapacit a zejména regulace cen na relevantním trhu, považuji za nutné provést detailní analýzu dopadů neuložení těchto povinností podniku s významnou tržní silou na relevantní trh, neboť tato změna by mohla zásadně ovlivnit tento trh. Neprovedení a nezahrnutí této analýzy do Návrhu analýzy trhu pokládám za zásadní nedostatek a žádám o její doplnění. ČTÚ by se mělo rovněž zabývat posouzením důvodů poklesu originace v pevných sítích, a to zejména z pohledu schopnosti efektivně nahradit nedisponibilitu vlastní sítě pomocí WLR, LLU, bitstream. Zdůvodňovat pokles těchto služeb pouze nárůstem využívání mobilních služeb a z toho dovozovat jejich substituci akcentací vnějších vlivů bez analýzy primárně zaměřené na situaci na trhu originace v pevné síti považuji za nedostatečné.

Vzhledem k dosavadnímu a předpokládanému budoucímu nárůstu využívání služeb prostřednictvím veřejné sítě internet – tzv. OTT služby by měl být Návrh analýzy trhu doplněn

o detailnější analýzu využívání OTT služeb, podrobnější posouzení substituovatelnosti těchto služeb se službami zahrnutými do Návrhu analýzy trhu z pohledu koncového zákazníka.

Co se týče připomínky společnosti T-Mobile Czech Republic ohledně možnosti zrušení velkoobchodních nabídek CS/CPS, potažmo WLR (ač tato byla podána k návrhu analýzy trhu č. 1 – přístup k veřejné telefonní síti v pevném místě a nikoliv v rámci připomínek k Návrhu analýzy trhu), dle mého nelze takovouto možnost do budoucna vyloučit. Ačkoliv ČTÚ nemusí mít v současné době indicie o rušení těchto velkoobchodních nabídek, považuji předpoklad, že se jistě strany na spolupráci po uvolnění regulace trhu dohodnou, za nedostatečný. V případě ukončení regulace tohoto trhu a eventuálního budoucího rušení nabízení těchto velkoobchodních služeb navrhuji zakotvit lhůtu pro možnost migrace zákazníků z těchto služeb na alternativní velkoobchodní služby.

Rovněž se v Návrhu analýzy trhu nezabýváte dopadem Vašich závěrů na služby 800x. V případě nepokračující regulace tohoto trhu by se mohlo vyskytnout riziko narušení soutěže v oblasti volání na účet volaného, jak upozorňuje ve své zprávě BEREC.³

S pozdravem

v.z. Mgr. Michael Mikulík, LL.M.
místopředseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Vážený pan
Ing. Mgr. Jaromír Novák
Předseda Rady Českého telekomunikačního úřadu
Sokolovská 58/219
225 02 Praha 9 - Vysočany

³ Viz *BEREC Report on Special Rate Services*, dostupné z:
http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/338-berec-report-on-special-rateservices.